

Szerkesztőségi iroda:
Főiac, Csulak-féle ház,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó hivatal:
Pollák Mór könyvnyomdája,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Megjelenik ez a lap hetente
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési feltételek:
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 frt — be.
Fél évre . . . 3 frt — be.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetmények díja:
3 hasabos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.
A háromszéki „Háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tüzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Budapest, 1879. február 15

Hasztalan hirdették a magyar ellenzék tollforgató kolompósai, hogy Ausztriában az okkupáció politikája lehetetlenné tette a kabinellakítást. A kormány megalakult. Olyan, a milyen kormány, de végre is kormány, a mely megszünteti — az ellenzék nagy bosszúságára — azt a bábeli zürzavart, mely Lajtántul lábra kapott.

Nincs okunk — írja az „Ellenőr” — valami különös örömről lenni az osztrák kormányválság illetően megoldásában, de mégis kielégít az bennünket; mert nem vártunk más megoldást s minden lehetséges megoldás közt ez a legtermészetesebb és a viszonyoknak legmegfelelőbb. Ismételten kifejtettük, hogy Ausztriában nem lehet állandó jellegű s megállapított akció-programmal bíró parlamentaris kabinetet létrehozni. Ily kabinet csak azon esetben jöhetett volna létre, — ha előbb a parlamenti válság ér véget s egy kompakt parlamenti többségre támaszkodhatik vala az új miniszterium.

Ámde ezt a bőszi, — fakciózus ellenzéki szellem megakadályozta. Az alkotmánypárt ellenzéké teszik magának Falstaffi szerepében. Zászlaját rongyokká tépve, bomladozó, de annál jobban kiáltozó seregével, nagy dolgokra fogadkozik, de minden tette képtelenül szerepel az osztrák parlamentarizmus színpadán, elkövetve minden politikai vétet, megakadályozva minden jót s utját nem vágva semmi rosznak. Egy kormányt megbuktatott a nélkül, hogy maga a kormányra képes, vagy bátorsága volna a kormányzásra. A kormány alatt szétmállott a többség a nélkül, hogy a parlamenti sulypont máshova nehezkedett s e pont körül parlamenti többség alakult volna. A parlamenti kormányzást a távozó kormányra nézve lehetetlenné tette a nélkül, hogy ugyan e kormányzást más kormányra nézve iparkodott volna lehetségessé tenni. Ez az ellenzék csúfolja magát Lajtántul alkotmányos ellenzéknek. Ezzel az ellenzékkel csinál magának közösügyet a magyar egyesült ellenzék elnevezés alatt létrejött s képeleti miniszteri tárcák reményére alapított politikai részvénytársaság.

De habár az új kabinet létrejött, a lajtántuli parlamenti viszonyok maradtak a régiben. Lesz kormány, a melyet nem támogat parlamenti többség; de azért még sem marad kisebbségben. A kényszerhelyzet hozta létre s az oltja fentartani az új miniszteriumot azon feladat megoldásában, mely eléje tűzve van, E feladat: fentartani az alkotmányos kormányzás folytonosságát, míg az új választások megoldóak az osztrák parlamenti válságot. S az ellenzék, ha csak a józan politikai érzék utolsó árnyát is el nem veszítette, kénytelen lesz álmogatni e feladatában az új miniszteriumot. Ily akadályt gördítene utjába, lehetetlenné tenye egyszermind az alkotmányos kormányzást. Érzik ezt az osztrák alkotmánypárt ellenzéki ágjai s tanácskoznak a teendőkről. E tanácskozásokból azonban mi nem várunk egyéb ót az osztrák parlamentarizmusra, mint pusztán csak azt, hogy az ellenzék komolyabb elemei felhagynak a fakciózus ellenzékieskedéssel. Ily kormánytal szemben, mely a jelenlegi sulyos viszonyok közt az alkotmányos kormányzás megmentése céljából vállalkozott a nehéz szerepre. S ennyi már elég, hogy a lajtántuli parlamenti válság szabályos, és minden rázkódás nélküli lefolyást nyerjen. Azon rövid idővel, mely a birodalmi tanácsi választásoktól elválaszt bennünket, nem remélhetjük e válság megoldását. Az alkotmánypártot belső egye-

netlenségei sokkal inkább dekomponálták, hogy sem e pártot bármely földi hatalom rekonstruálhatná. — Az új választások fogják képezni a tisztító tüzet. Ha életképes az alkotmánypárt: selejtes elemeinek leválása után kompakt tömegben jelenik meg az új parlamentben. Ha nem életképes: megsemmisül s új pártalakulásoknak ad helyet.

Mi tehát, bármily szívesen üdvözöljük a Stremayr-kabinetet, az új választások előtt nem tarthatjuk végleges jellegűnek. Ha az új parlamentben gyökeret ver, csak akkor fog megállapított jellegre szert tenni.

Az ellenzéki sajtónak, mely nagy gyönyörűségét leli a zavaros állapotban s így esküdt ellensége a minden kibontakozásnak, sehogy teszik a kormányválság illetően megoldása. — Majd eljön nemsokára Hohenwart! — kiált fel egyik legbősziübb egyesült ellenzéki közlöny.

Igenis teljesülhet deliriumos ohajjása. Eljöhét Hohenwart, sőt eljöhetnek az alkotmány esküdt ellenségei is. A Lajtántul és innét áskálódó fakciózus ellenzék mindent elkövet, hogy eljőjenek. Hogy eddig el nem jöttek, azt annak köszönheti Ausztria, hogy az alkotmányosság sokkal mélyebben van megalapítva a monarchiában, semhogy azt megdönthették volna az ellenzék részéről vak dühvel intézett rohamok. De ha a jelenlegi állapot tovább tart, ha az alkotmánypárt mellett lehetetlenné lesz a kormányzás, valóban előtérbe nyomulhat Lajtántul azon kérdés, mivel az alkotmány barátai lehetetlenné teszik az állam minden funkcióját, lehetetlenné teszik magát az alkotmányos kormányzást, nem kell-e kísérletet tenni az alkotmány ellenségeivel?

Szerencsére azonban Ausztriában nemcsak alkotmánypárt, hanem az alkotmányt feltő és ahoz rendíthetetlenül ragaszkodó népek is vannak. E népekre nézve nem mindegy, hogy üres jelszavak, személyes tekintetek s pártoskodási viselkedet miatt maga az alkotmányosság kerüljön kockára. A lajtántuli választók kebelében már megindult a reakció az alkotmánypárt ellenzéki töredékeinek üzemei ellen. E választók ítéletet fognak mondani az alkotmánypárt felett; mert inkább akarnak alkotmányt alkotmánypárt, — mint alkotmánypártot alkotmány nélkül.

Az alkotmányos frakcióknak az új kabinettel szemben követendő magatartásától függ, — hogy ez ité'et ne legyen az alkotmánypárt halálós ítélete.

* Az ő Felsőge elnökléte alatt Bécsben tartott közösminiszteri értekezleten, csak azon két előterjesztés állapított meg, melyek a 60 millió hitelnek 1878 ban történt tullepése s az okkupáció 1879-iki második félévi kiadásai tárgyában fognak a delegációk elé terjesztetni. Más előterjesztéseket a közös kormány a delegációknak nem f'g tenni.

* A főrendiház február 15-én tárgyalta a kölcsöntörvényjavaslatot s nagyobb vita nélkül általánosságban úgy mint részleteiben, elfogadta. — A képviselőház is tartott rövid ülést. Letárgyalta a kérényeket s meghallgatott egy csomó interpellációt.

* A delegációk e hét folytán, — legkésőbb a hét végére ismét összehívatnak Budapestre. A közös kormány most állapítja meg előterjesztéseit a delegációk elé s a mint látszik, Tisza miniszterelnök ur bécsi utja részben ezen ügyekkel is állott összefüggésben. Az előterjesztések végleges megállapításában való részvételét végett Szapáry gróf pénzügyminiszter szombaton Bécsbe utazott.

A boszniai adminisztrációra vonatkozó kérdésekben — az osztrák kormányválság elhuzódása miatt — ezideig nem jöhetett létre a két kormány közt megállapodás. Valószínű, hogy ezen ügy is a delegációk ülésezése alatt fog a két kormány közt Budapestben elintéztetni.

Az ezüst forgalomba hozatala. A lapok értesítettek a bank főtanácsának ezen irányban tett intézkedéseiről. Mint a „B. C.”-nek írják, a főtanács kimondta azt, hogy ez intézkedése nem tekinthető a bankjegyeknek ezüsttel való beváltása gyanánt, mire a bank ez idő szerint nem köteles, hanem egyszerűen ezüstenk bankjegyekért történő alpari eladása gyanánt, mire a bank alapszabályai 57. szakaszának értelmében fel van jogositva. A bankfiókok — készletüköz képest — hasonlóképpen ezüstpénzt fognak kiadni.

Végül a főtanács abban állapodott meg, hogy a giroforgalomban ezüstenk történő fizetéseknel 15-étől kezdve 1/2% százalékos provisió szedessék be.

A román püspöki küldöttség létesben. A lapok már közölték a választ, melyet ő Felsőge a görög keleti román zsinat és konzisztóriumok küldöttségének adott, midőn ez február 13-kán a magyar nyelvnek az elemi iskolákban kötelező tantárgyként való behozatala ellen kérénynt nyújtott át ő Felsőgének. A küldöttség — mint a „B. C.” értesül — a következő tagokból állott: Román Miron, érsek-metropolita, Popasu János, karansebesi püspök, Matianu János, aradi püspök, Popea Miklós, nagyszabeni archimandrita, Tieranu János, lip-pai esperes, Andrievis Miklós, karansebesi esperes, Doda Traján, vezérőrnagy, Kozma Partén s Strevoiu Miklós, országgyűlési képviselők, Popovics Elek, szentannai, Radulesku Szilárd, lugosi és Rottáriu Pál, temesvári ügyvédek. A küldöttség vezére, Román érsek, a kérény átnyújtásakor a következő szavakat intézte ő Felsőgének:

„Császári és apostoli királyi Felsőge! Legkegyelmesebb urunk!

A magyarországi és erdélyi görög-keleti román egyház püspöki kara, az illető egyházmegyei konzisztóriumok küldöttségeivel egyetemben híveink reális szükségének megfelelő közmívelődés érdekében hódolatleljes tisztelettel batorkodik Felsőged legmagasabb trónjához azon legalázatosabb kéréssel járulni, hogy Felsőged kormánya által köztudomásilag már elkészített ama törvényjavaslatról, mely a magyarnyelvnek mint kötelező tantárgynak az elemi népiskolákban való behozatalát célozza, a legfelsőbb előleges jóváhagyást megvonni legkegyelmesebben méltóztatssék, annyival inkább, mert egy ily törvénynek esetleges végrehajtása — egyéb legyőzhetlen akadályok mellett a nyelvük és nemzetiségükre feltékeny híveinknek benső nyugalmát megzavarná.

A midőn e részben legalázatosabb felterjesztésünket Felsőgednek legmélyebb hódolattal átnyújtani batorkodunk, megragadjuk az alkalmat, hogy egyházunknak Felsőged legmagasabb személye, Felsőged trónja és a haza iránti legloyalisabb érzelmeit élő szóval is kifejezzük.”

Az orosz-román konfliktus még mindig a tárgyalások és éles jegyzékváltások stádiumában van. Mialatt az orosz sajtó szokott modorában szenevdeleyes harcot folytat most már nemcsak Románia, hanem Ausztria-Magyarország ellen is, melyet a félhivatalos „St. Petersb. Vjedomosti” azzal vádol, hogy ravaszul földidzte az arab-tabiai kérdést, mert ekként akarja Romániát a maga részére megnyerni, — azalatt maga az orosz kormány még inkább komplikálja a kérdést azzal, hogy kapcsolatba hozza a román kormányt a pestis ellen tett intézkedéseivel, melyekben Oroszország „boszantását” látja. Nemcsak Románia, hanem egész Európa érdeke követeli pedig, hogy épen ez övrendszabályok fentartásában a román kormány ugyanolyan szilárdaságot tanusítson, mint a politikai kérdésben. Ujabb hírek megerősítik, amit már minap jelezünk, hogy a bukaresti kabinet a vitáspont birtokát oly nélkülözhetetlennek tekinti, hogy nélküle a Dobrudászt megtartani nem hajlandó; ezt egy hosszabb emlékiratban, melyet külföldi úgynökeihez intézett, a hatalmaknak is tudomására adta. Még mindig remélik azonban, hogy a nagyhatalmak közvetítésének sikerülni fog a viták békés uton elintézni; Oroszország javaslatát, hogy a román csapatok vonuljanak el két kilométernyire Arab-Tabiatól, Bukarestben eddig még nem fogadták el s a legujabb táviratok szerint most Franciaország azt indítványozza, hogy a kérdés a kontantinápolyi nagykövete értekezlete által döntessék el; Olaszország, hírszerint, már elfogadta ez indítványt és valószínű, hogy ha a közvetlen megegyezés Bukarest és Szentpétervár közt nem